

Geir Woxholth

AVTALERETT

10. utgave

GYLDENDAL
JURIDISK

Geir Woxholth

AVTALERETT

GYLDENDAL
AKADEMISK

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2017

10. utgave, 1. opplag 2017

ISBN 978-82-05-49775-7

Omslagsdesign: Gyldendal Juridisk

Sats: Laboremus Oslo AS

Alle henvendelser om boken kan rettes til

Gyldendal Juridisk

Postboks 6730 St. Olavs plass

0130 Oslo

www.gyldendal.no/juridisk

juridisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Til Jannik

Forord

Dette er en lærebok i avtalerett for studenter ved Det juridiske fakultet. Boken er tilpasset fagkravene ved den nye studieordningen ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo, som trer i kraft høsten 2003. Den bygger i all hovedsak på – og er en videreføring av – «Avtaleinngåelse, ugyldighet og tolkning». At boken nå har fått navnet «Avtalerett», er først og fremst for å markere at det omfatter alt rettsstoff som naturlig faller under denne betegnelsen i fagbeskrivelsene til første og tredje avdeling i den nevnte nye studieordningen. Samtidig indikeres det en avgrensning mot obligasjonsretten.

Kjernen i fremstillingen er reglene om *løftets forpliktende karakter* – overgangen fra uforpliktende forberedelse til (forpliktende) disposisjon. Her bygger jeg på en teoretisk modell som jeg har hentet inspirasjon til hos Grönfors, Eng og Eckhoff. I arbeidet med å videreutvikle modellen har jeg på dette punkt også hatt nytte av synspunkter fra Erik Røsæg. Mitt hovedsynspunkt er at det avtalerettslige bindingsspørsmålet best kan forstås innenfor rammen av relevans- og vektkriterier, av samme type som styrer rettsanvendelsen i den alminnelige rettskildelæren.

Boken befatter seg selvsagt med tradisjonelle problemstillinger som *avtalebinding* etter avtalelovens kapittel 1. Disse reglene er som det er blitt sagt en slags «lille multiplikasjonstabell» som må læres før man kan begi seg ut på dypere vann. Imidlertid tilsier mangfoldet i kontraktslivet og viktige praktiske realiteter at det er nødvendig å gi en mer inngående fremstilling av reglene om avtaleslutning «utenfor» lovens kapittel 1 (avtalepraksis, standardavtaler, forhandlingsavtaler, masseavtaler, anbud mv). Disse utgjør grunnstenene i en moderne fremstilling av avtaleretten. Jeg har likevel i de senere utgaver av boken dvelt mer ved det elementære innføringsstoffet enn i førsteutgaven og i denne forbindelse tillatt meg visse gjentakelser. Dette har likevel ikke gått på bekostning av intensjonsdybden i fremstillingen av det øvrige rettsstoffet.

Boken inneholder også en fremstilling av *ugyldighetsreglene*. De tradisjonelle ugyldighetsreglene er ikke det område innen kontraktsretten som innbyr til diskusjoner med nye innfallsvinkler, og særlig praktisk viktige er disse reglene heller

ikke lenger. Fra en faglig synsvinkel er det derfor bare forsvarlig å gi en oversiktsfremstilling av dette rettsstoffet, noe jeg har tatt til etterretning. Forholdene ligger annerledes an når det gjelder reglene i avtaleloven §§ 33 og 36, og disse er derfor fremstilt mer i detalj.

Jeg oppfatter reglene om avtaleinngåelse som prinsipielt nokså forskjellige fra reglene om avtalers innhold. Enkelte av reglene ligger likevel i et «grenseland», slik at de har én «side» som retter seg mot inngåelsen og én mot oppfyllelsen av avtalen. Det gjelder f.eks. reglene om tolkning, som både har betydning ved avgjørelsen om en avtale er kommet i stand og ved fastsettelsen av en avtales innhold. Tilsvarende gjelder for avtaleloven § 36, som retter seg mot avtaleinngåelsen qua ugyldighetsregel og mot oppfyllelsen qua lempningsregel.

Jeg har valgt å fremstille *avtaleloven § 36* som et hele. Jeg har også valgt å gi en fremstilling av reglene om *tolkning*, både som element i spørsmålet om avtale er kommet i stand, og ved fastleggelsen av avtalens innhold. Bakgrunnen er et ønske om å gi studentene en komplett lærebok innenfor faget avtalerett.

Formålet med en lærebok som dette er å gi en for studentene best mulig fremstilling av gjeldende rett på et område. Dette tilsier med nødvendighet at grunnlagsmaterialet er hentet fra et meget stort antall kilder, norske som utenlandske. Det lar seg ikke gjøre å henvise til alle disse, og siden dette er en lærebok, gjelder det iallfall ikke hos oss samme krav til henvisninger som i vitenskapelige arbeider.

Oslo, oktober 2003

Geir Woxholth

Forord til tiende utgave

Niende utgave av boken er utsolgt. Det har tilkommet ny rettspraksis og blitt vedtatt lovendringer som har reist et behov for en ny utgave, den tiende. Tiende utgave er ajourført med rettskildemateriale frem til januar 2017. Jeg vil takke kollega Lasse Simonsen for bistand i forbindelse med revisjon av kapitlet om offentlige anskaffelser.

Oslo, januar 2017

Geir Woxholth

Innhold

DEL I INNLEDNING.	21
KAPITTEL 1 GRUNNLEGGENDE SYNSPUNKTER	23
1.0 Avtaler som økonomiske instrumenter.	23
2.0 Avtaler skal holdes – «pacta sunt servanda».	23
3.0 Rettslig bindende avtaler	25
4.0 Kontraktsfrihetsprinsippet. Prinsippet om privat autonomi	27
5.0 Formfrihetsprinsippet	30
6.0 Forventningsprinsippet	31
7.0 Avtalerettens plassering i rettssystemet	36
8.0 Terminologi og rettssystematikk: Særlig om forholdet mellom avtaleretten og obligasjonsretten	36
9.0 Rettskilder og rettssystematikk	39
9.1 Avtaleloven	39
9.2 Avtaleinngåelse, ugyldighet og tolkning	41
9.3 Forholdet til tredjemann: Avtaleretten og reglene om tredjemannsvern	42
10.0 Noen utviklingstrekk i avtaleretten	43
11.0 Internasjonalisering av avtaleretten.	47
12.0 Avtalerettens betydning	50
DEL II AVTALEINNGÅELSE	59
KAPITTEL 1 KJERNESPØRSMÅLET VED AVTALEINNGÅELSE: OVERGANG FRA FORBEREDELSE TIL DISPOSISJON	61
KAPITTEL 2 AVTALEINNGÅELSE ETTER AVTALELOVENS REGLER	63
1.0 Partsutsagnene: Noen hovedpunkter.	63
2.0 Hovedgrupper av partsutsagn.	64
2.1 Oversikt	64
2.2 Løfter og påbud.	64
2.21 Løfter	64

2.22	Påbud	65
2.23	Betingelser og forutsetninger	66
3.0	Forholdet mellom vilje og erklæring	67
4.0	Hva kjennetegner et bindende partsutsagn?	68
5.0	Avtalemekanismen i avtalelovens kapittel 1	74
5.1	Tilbud og aksept	74
5.2	Avtalemekanismen – utvekslingen av tilbud og aksept	74
5.21	Tilbudet og dets rettsvirkninger: Løfteprinsippet og kontraktsprinsippet	74
5.22	Tilbakekallelse av tilbud. Angrerett mv.	77
5.23	Aksepten og dens rettsvirkninger.	80
5.3	Skjult dissens	85
KAPITTEL 3 EKSEMPLER PÅ AVTALER SOM INNGÅS ETTER		
ANDRE REGLER OG PRINSIPPER ENN AVTALELOVEN		87
1.0	Innledning.	87
2.0	Eksempler på forskjellige former for avtaleslutning	87
2.1	Parkeringstilfellet. Selvbetjeningstilfellet	87
2.2	Foreningsstiftelsestilfellet	89
2.3	Selskapsovertagelsestilfellet	89
2.4	Feriereisetilfellet	90
2.5	Idrettsutøvertilfellet	91
2.6	Oljebestillingstilfellet.	92
2.7	Anbudskonkurransetilfellet	93
2.8	Gjeldsansvarstilfellet	93
3.0	Hva kan eksemplene illustrere?	94
KAPITTEL 4 OVERSIKT OVER RELEVANTE DISPOSISJONSKRITERIER		96
1.0	Innledning.	96
2.0	Noen rettssystematiske synspunkter	96
3.0	Partene definerer selv hva som er relevante disposisjonskriterier	97
4.0	Form som tvungent disposisjonskriterium	98
5.0	Øvrige relevante disposisjonskriterier	98
KAPITTEL 5 AVVEINING AV RELEVANTE DISPOSISJONSKRITERIER		109
1.0	Problemstilling	109
2.0	Terminologi.	110
3.0	Retningslinjer ved avveiningen	110
KAPITTEL 6 AVTALEBEGREPET SOM KOBLINGSORD		116
KAPITTEL 7 NÆRMERE OM AVTALESLOTNING ETTER ANDRE		
REGLER OG PRINSIPPER ENN AVTALELOVEN		121
1.0	Innledning.	121
2.0	Kommersielle avtaler: Forhandlingsavtaler.	121

2.1	Problemet	121
2.2	Avtalte og forutsatte disposisjonskriterier	122
2.3	Trinnvis binding: Deklaratoriske regler og retningslinjer	125
3.0	Kommersielle avtaler: Intensjonsavtaler	132
3.1	Innledning.	132
3.2	Hovedspørsmålet.	132
3.3	Hvorfor og på hvilket stadium benyttes intensjonsavtaler?	133
3.4	Hovedregelen og dens begrunnelse.	133
4.0	Closing	135
5.0	Letters of comfort	136
6.0	Opsjoner og andre kontraktsklausuler (integrasjonsklausuler, «side letters» mv).	138
7.0	Forhandlingsteknikk. Valg og utforming av kontraktstype	141
8.0	Offentlige anskaffelser. Anbudskonkurranse.	148
9.0	Masseavtaler	154
10.0	Vedtagelse av standardvilkår	156
10.1	Innledning.	156
10.2	Vedtagelseskravet ved standardvilkår mv	157
10.3	«Kolliderende standardvilkår» («The Battle of Forms»).	164
KAPITTEL 8 ERSTATNING HVIS AVTALE IKKE KOMMER I STAND		168
1.0	Innledning.	168
2.0	Rettspraksis.	169
3.0	Innholdet i kravet om culpa in contrahendo	172
4.0	Forskjellige ansvarsrelasjoner	174
KAPITTEL 9 OFFENTLIGE AVTALER		177
KAPITTEL 10 PARTSFORHOLD OG AVTALEBINDING		180
1.0	Innledning.	180
2.0	Hvem er forpliktet og berettiget som kontraktspart?	180
KAPITTEL 11 AVTALEVIRKNINGER UTEN AVTALE		185
1.0	Innledning.	185
2.0	Tredjemannsavtaler	186
KAPITTEL 12 HVEM KAN FORPLIKTE JURIDISKE PERSONER		
AVTALERETTSLIG?		191
1.0	Innledning.	191
2.0	Aksjeselskap	193
3.0	Ansvarlig selskap	195
4.0	Kommandittselskap	197
5.0	Foreninger	198
6.0	Staten	199
7.0	Kommuner og fylkeskommuner	201

KAPITTEL 13	MELLOMMANNSRETT	205
1.0	Innledning.	205
2.0	Rettskildene.	208
3.0	Fullmakt.	209
3.1	Innledning.	209
3.2	Problemstillinger og plan for fremstillingen	210
3.3	Forskjellige fullmaktstyper.	211
3.4	Lovgrunnlaget.	213
3.5	Forholdet mellom fullmaktsgiveren og medkontrahtenten	
	– det ytre forhold.	214
3.51	<i>Stiftelse av fullmakt</i>	214
3.511	Innledning.	214
3.512	Uselvstendig fullmakt.	214
3.513	Selvstendig fullmakt	215
3.52	<i>Fullmakten og dens rammer (grenser)</i>	222
3.521	Innledning.	222
3.522	Instruks eller annen begrensning i fullmakten	227
3.523	Særskilt om fullmaktens ramme (grense) ved	
	stillingsfullmakt	231
3.524	Fullmaktsgiverens godkjennelsesadgang	233
3.525	Kolliderende disposisjoner	233
3.53	<i>Opphør av fullmakt. Ugyldig fullmakt</i>	234
3.531	Innledning.	234
3.532	Tilbakekallelse av fullmakt. Annet opphør	234
3.54	<i>Ugyldighet i fullmaktsforhold</i>	235
3.55	<i>Arbeidsgiveransvar ved overskridelse av fullmakt.</i>	236
3.6	Forholdet mellom fullmaktsgiveren og fullmektigen – det	
	indre forhold	237
3.7	Forholdet fullmektigen–tredjemann (medkontrahtenten).	237
4.0	Handelsagenter.	239
4.1	Definisjon. Forholdet til andre mellommenn.	239
4.2	Handelsagentens fullmakt	240
4.3	Forholdet mellom handelsagenten og hovedmannen – det	
	indre forhold	241
4.31	<i>Oversikt</i>	241
4.32	<i>Plikter og rettigheter i partsforholdet</i>	241
4.33	<i>Særlig om opphør av agentavtalen</i>	242
4.4	Forholdet handelsagenten–tredjemann	243
5.0	Handelsreisende	243
6.0	Kommisjon	244
6.1	Innledning.	244
6.2	Forholdet mellom kommisjonær og tredjemann – det ytre forhold .	245
6.3	Forholdet mellom kommisjonær og kommittent – det indre forhold	245
7.0	Meglere	247
7.1	Innledning.	247

7.2	Eiendomsmegling	247
7.21	Offentligrettslig og privatrettslig regulering	247
7.22	Eiendomsmegleroppdraget	248
7.3	Fondsmegling	250
8.0	Bud	250
9.0	Stråmenn	251

DEL III UGYLDIGHET MV 253

KAPITTEL 1 HOVEDPUNKTER OM UGYLDIGHET 255

1.0	Hva er ugyldighet?	255
2.0	Nærmere om rettsvirkningene av ugyldighet	256
3.0	Ugyldighet, mislighold og bristende forutsetninger	261
4.0	Begrunnelse for ugyldighetsregler	262
5.0	Forskjellige kategorier ugyldighetsregler	263
6.0	Ugyldighetsreglenes anvendelsesområde	264
7.0	To prosessuelle spørsmål	264
8.0	Ugyldighetsreglenes betydning. Intensjonsdybden i fremstillingen	265
9.0	Litteratur mv	265

KAPITTEL 2 FORSKJELLIGE FORMER FOR UGYLDIGHET 267

1.0	Hel og delvis ugyldighet	267
2.0	Absolutte og relative ugyldighetsgrunner	268
3.0	Sterke og svake ugyldighetsgrunner	268

KAPITTEL 3 HABILITETSMANGLER. 270

1.0	Innledning.	270
2.0	Umyndighet som ugyldighetsgrunn	270
2.1	Umyndige (personer under vergemål)	270
2.2	Verge og den lokale vergemålsmyndigheten (fylkesmannen).	271
2.3	Hovedregel: Umyndighet er sterk ugyldighetsgrunn. Unntak: Den umyndige er legitimert til å slutte avtale	272
2.4	Unntak fra hovedregelen om umyndighet som ugyldighetsgrunn . .	272
2.5	Rettsvirkninger av ugyldighet. Godkjennelse av ugyldig disposisjon .	273
3.0	Sinnssykdom og lignende mentale forstyrrelser	275
3.1	Hovedregelen og dens begrunnelse.	275
3.2	Grunnkravet om mental svekkelse	277
3.3	Rettsvirkninger av ugyldighet	278

KAPITTEL 4 TILBLIVELSESMANGLER. 279

1.0	Oversikt	279
2.0	Falsk og forfalskning	281
3.0	Forvanskning	282
4.0	Uberettiget utfylling	283
5.0	Erklæringsvillfarelse	283

6.0	Tvang	284
7.0	Svik	286
8.0	Simulasjon	287
9.0	Avtaleloven § 33	288
9.1	Rettslig plassering	288
9.2	Lovgrunnen	288
9.3	Oversikt over området for § 33	289
9.4	Nærmere om forholdet til de andre ugyldighetsgrunnene	290
9.5	Kravet om «ond tro»	292
9.6	Særlig om opplysningsplikt	294
10.0	Illojalitet.	299
KAPITTEL 5 INNHOLDSMANGLER		303
1.0	Innledning.	303
2.0	Strl ikrl § 12: «Spil og væddemaal»	304
3.0	Avtaler mot lov eller ærbarhet	307
3.1	Innledning.	307
3.2	Avtaler mot loven.	307
3.3	Avtaler mot ærbarhet	310
3.4	Avtaler mot lov og ærbarhet.	311
4.0	Pristiltaksloven § 2	312
4.1	Innledning.	312
4.2	Urimelige priser.	313
4.3	Urimelige forretningsvilkår	316
5.0	Avtaleloven § 36	317
5.1	Innledning.	317
5.2	Lovformål og forarbeider. Forarbeidene som rettskilde. EUs forbrukeravtaledirektiv.	320
5.21	Lovformål og forarbeider.	320
5.22	Forarbeidene som rettskilde	322
5.23	EUs forbrukeravtaledirektiv	323
5.3	Forholdet til offentligrettslige forbrukervernregler	325
5.4	Karakteristika	326
5.5	Forholdet til andre ugyldighetsregler	328
5.6	Virkeområde	330
5.61	Rettsområdet: Formueretten	330
5.62	Hvilke rettslige disposisjoner omfattes?	331
5.7	Urimelighetsvurderingen	333
5.71	Konkret og relativ rimelighetsstandard. En samlet vurdering.	333
5.72	Spørsmålsstillingen.	334
5.73	Tre viktige utgangspunkter ved urimelighetsvurderingen	335
5.74	Nærmere om målestokken i urimelighetsvurderingen	336

5.741	Oversikt	336
5.742	Lovgivningens betydning	337
5.743	Betydningen av kontraktspraksis	339
5.744	Rene rimelighetsbetraktninger	340
5.75	Restriktivt eller «slapt» urimelighetsbegrep?	340
5.8	Momentene i § 36 annet ledd	342
5.81	«Forholdene ved avtalens inngåelse»	342
5.82	«Avtalens innhold»	351
5.83	«Partenes stilling»	364
5.84	«Senere inntrådte forhold»	371
5.85	«Omstendighetene for øvrig»	380
5.9	Rettsvirkningene	380
5.91	Alternativene etter lovforarbeidene og norsk rettspraksis: Fleksibilitet	380
5.92	Forbrukeravtaledirektivet – Camino-dommen	385
5.10	Sammenfatning og perspektiv	387
6.0	Avtaleloven § 37	388
6.1	Bakgrunn og formål	388
6.2	Bestemmelsens virkeområde	389
6.3	Forholdet til avtaleloven § 36	389
6.4	Særreguleringer i forhold til urimelighetsstandarden i § 36.	390
KAPITTEL 6 GODKJENNELSE AV UGYLDIGE DISPOSISJONER		393
1.0	Innledning.	393
2.0	Hvilke ugyldighetsgrunner kan repareres?	394
2.1	Habilitetsmangler.	394
2.2	Tilblivelsesmangler	395
2.3	Innholdsmangler	395
3.0	Medkontrahentens rett til å motsette seg ratihabisjon	396
4.0	Formene mv knyttet til godkjennelsesdisposisjonen	397
5.0	Rettsvirkningene av godkjennelse.	397
DEL IV TOLKNING OG UTFYLLING.		399
1.0	Begrepene tolkning og utfylling	401
2.0	Generelt om tolkningsprosessen: Tolkningsalternativer, tolkningsprinsipper, tolkningsmomenter og tolkningsregler	403
3.0	Grunnleggende om tolkning	405
3.1	Tolkningsprinsippene.	405
3.2	Det subjektive tolkningsprinsipp	405
3.3	Det objektive tolkningsprinsipp	406
3.4	Partenes felles oppfatning	407
3.5	Ingen felles partsoppfatning: En oversikt over tolkningsprosessen	407
3.6	Avveining av relevante tolkningsmomenter	409
3.7	Opplægget for fremstillingen	411
4.0	Tolkningsmomenter	411

4.1	Ordlyden	411
4.2	Systeminnrettet tolkning: Overskrifter. «Preamble». Hensynet til operativitet	416
4.3	Øvrige parts- og avtalespesifikke tolkningsmomenter	418
4.31	<i>Innledning</i>	418
4.32	<i>Forhandlinger, forarbeider, forkontrakter mv.</i>	419
4.33	<i>Den faktiske bakgrunn</i>	420
4.34	<i>Partenes forutsetninger</i>	420
4.35	<i>Avtaleformålet</i>	422
4.36	<i>Vederlaget</i>	424
4.37	<i>Innholdet</i>	424
4.38	<i>Formen</i>	425
4.39	<i>Etterfølgende forhold</i>	426
4.4	Tolkningsmomenter uten spesifikk parts- og avtaletilknytning. Utfylling	427
4.41	<i>Innledning</i>	427
4.42	<i>Reelle hensyn</i>	428
4.43	<i>Utfylling</i>	434
4.44	<i>Sanksjonssynspunkter: God tro-standard</i>	437
5.0	Tolkningsregler	439
5.1	<i>Innledning</i>	439
5.2	<i>Uklarhetsregelen</i>	440
5.3	<i>Minimumsregelen</i>	441
5.4	<i>«Det skrevne går foran det trykte»</i>	442
6.0	Særlig om tolkning og utfylling av standardavtaler	442
7.0	Ekskurs: Forutsetningssynspunkters betydning i avtaleretten	444

DEL V SAMFUNNSKONTROLL MED

KONTRAKTSVILKÅR	447
1.0 Innledning.	449
1.1 Behovet for samfunnskontroll med kontraktsvilkår. Forvaltningskontroll og domstolskontroll	449
1.2 Preseptoriske «normalregler» og generalklausuler	450
1.3 Nærmere om forholdet mellom forvaltnings- og domstolskontroll med kontraktsvilkår	452
2.0 Nærmere om forvaltningskontrollen etter markedsføringsloven § 22. . .	454
3.0 Nærmere om forvaltningskontrollen etter markedsføringsloven § 23. . .	455
4.0 Saksbehandlingen ved overtredelse av markedsføringslovens regler om forvaltningskontroll med avtaler	456

VEDLEGG 1

Rådsdirektiv 93/13/EØF 5 april 1993	459
---	-----

VEDLEGG 2

PECL: The Principles of European Contract Law – by the Commission on European Contract Law	465
---	-----

VEDLEGG 3

Unidroit Principles of International Commercial Contracts	480
---	-----

VEDLEGG 4

FN-konvensjonen 11 april 1980	489
Om kontrakter for internasjonale løsørekjøp (CISG)	489

LITTERATUR	492
----------------------	-----

RETTSPRAKSIS	497
------------------------	-----

STIKKORD	502
--------------------	-----

DEL I

Innledning

Grunnleggende synspunkter

1.0 Avtaler som økonomiske instrumenter

Alle og enhver inngår daglig avtaler. Disse kan gjelde alt fra mindre ting som enkeltpersoners kjøp av dagligvarer, hus og hytte og opprettelse av bankkonto til foretaks og offentlige myndigheters avtaler om entrepriser og lån mv i million- og milliardklassen. I et moderne samfunn kan mennesker knapt eksistere uten å utveksle sitt arbeid med penger og sine penger med varer og tjenester. Selv den enkleste lille ting som vi i dag handler i markedet, er et resultat av en prosess som har foregått i tallrike forutgående omsetningsledd:

Kjøp en blyant i en butikk, og tenk på hvem som plantet treet, hvordan det ble felt, fraktet til en havn, transportert på et skip, sendt til en lagringsplass for tømmer, skåret til plank, omgjort til en blyant, distribuert til detaljistforretningen og til slutt innkjøpt av forbrukeren.

Avtalene «institusjonaliserer» utvekslingen av *formuesgodene*. På denne måten blir de av uvurderlig betydning for utviklingen av *omsetningslivet* og dermed den økonomiske velstand i et markedsøkonomisk innrettet samfunn. De har fått status som «det dynamiske element» i det økonomiske liv.

Selv om rettigheter og plikter kan ha sin bakgrunn i andre rettsgrunnlag enn avtaler (kontrakt) – f.eks. arv, erstatning eller hevd – er det liten tvil om at avtaler (kontrakt) er det viktigste grunnlaget for stiftelse, endring, opphør og overføring (omsetning) av *formuerettigheter*.

I Norge har vi en egen lov om avtaler – lov om avslutning av avtaler, om fuldmagt og om ugyldige viljeserklæringer 31 mai 1918 nr 4, med korttittel *avtaleloven*.

2.0 Avtaler skal holdes – «pacta sunt servanda»

Hva er årsakene til at avtalene har så sentrale funksjoner? Noe av svaret kan nok utledes av selve grunnpilaren i avtaleretten – prinsippet om at avtaler skal holdes